

До спеціалізованої вченої ради
ДФ 70.895.030 у Хмельницькому
університеті управління та права імені
Леоніда Юзькова

РЕЦЕНЗІЯ

доктора юридичних наук, професора

Бригінця Олександра Олексійовича на дисертацію

Дениса Сергійовича РОМАСЯ

**на тему «Цивільно-правова відповідальність за порушення авторського
права»,**

поданої на здобуття освітньо-наукового ступеня доктора філософії

в галузі 08 Право за спеціальністю 081 Право

Актуальність теми дисертаційного дослідження. Враховуючи те, що нещодавно наша держава стала кандидатом у члени до ЄС, сьогодні в Україні реалізовується велика кількість перетворень. Саме тому вітчизняне законодавство має в подальшому змінюватися задля ефективного регулювання усіх сфер суспільних відносин. Відзначимо, що частина передових розробок відповідним чином захищаються авторським правом. Конституцією України «громадянам гарантується свобода літературної, художньої, наукової і технічної творчості, захист інтелектуальної власності, їхніх авторських прав, моральних і матеріальних інтересів, що виникають у зв'язку з різними видами інтелектуальної діяльності» (ст. 54). Тому кожен освічений українець повинен володіти базовими знаннями про свої права і обов'язки. Одним з видів активів (а саме нематеріальних активів), як суб'єкта підприємницької діяльності, так і неприбуткових організацій, є об'єкти авторського права. Україна ратифікувала Всесвітню конвенцію про авторське право від 1952 року та Бернську конвенцію про охорону літературних і художніх творів. Тож, загальні норми щодо захисту авторського права, що

застосовуються в світі, діють і в Україні. Належний порядок вирішення проблемних питань у сфері правового регулювання авторського права багато у чому зумовлює процес демократизації суспільства. У той же час, відносини у сфері інтелектуальної власності та авторського права мають різнорівневе правове регулювання, що спричиняє появу ряду прогалин та дискусій. Саме тому логічним і виправданим є визначення особливостей цивільно-правової відповідальності за порушення авторського права, а також розроблення науково-теоретичних пропозицій для вирішення проблемних питань у сфері правового регулювання авторського права.

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків, рекомендацій, сформульованих у дисертації, їх новизна. Робота має високий та глибокий науковий рівень наукового дослідження, який відповідає рівню, змісту, науковим результатам та вимогам, що висунуті для дисертаційних робіт на здобуття ступеня доктора філософії.

Наукові положення, висновки і рекомендації, викладені у дисертації мають достатній ступінь обґрунтованості, оскільки базуються на теоретичних працях вітчизняних вчених – представників, насамперед, науки цивільного права. Зокрема, теоретичною основою дисертаційного дослідження є наукові праці українських учених із загальнотеоретичної юриспруденції, цивільного права та інших галузей права.

Представлена робота характеризується оптимальною, продуманою дослідницькою стратегією та логікою розв'язання проблем, що підлягають науковому аналізу. Дисертант показав глибокі теоретичні та практичні знання досліджуваної тематики, вміння самостійно узагальнювати і аналізувати нормативні акти, загальну та спеціальну літературу, судову практику, робити науково обґрунтовані висновки, формулювати визначення правових понять і пропозицій щодо вдосконалення чинного законодавства.

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації, підтверджується науковими доказами, структурою роботи й обраною здобувачем методикою дослідження. Висновки

й пропозиції роботи отримано із застосуванням традиційних й апробованих правовою наукою методів, серед яких спеціальні та загальнонаукові методи дослідження. Структура роботи є логічною. Дисертація складається з анотації, переліку умовних позначень, вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел.

Новизна наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих в дисертації обумовлюється тим, що представлена дисертація є першим в Україні комплексним дослідженням цивільно-правової відповідальності за порушення авторського права. Низка теоретичних положень, висновків і рекомендацій дисертанта мають наукову новизну і практичну значимість і є достатніми для роботи такого рівня.

У результаті проведеного дослідження сформульовано низку наукових положень, висновків та рекомендацій, запропонованих особисто здобувачем. Основні з них такі: розкрито поняття та види цивільно-правової відповідальності за порушення авторського права; охарактеризовано цивільно-правову відповідальність в системі способів захисту авторського права; з'ясовано підстави виникнення цивільно-правової відповідальності за порушення авторського права; встановлено об'єктивні умови виникнення цивільно-правової відповідальності за порушення авторського права; охарактеризовано суб'єктивну умову виникнення цивільно-правової відповідальності за порушення авторського права; розкрито загальні та спеціальні заходи цивільно-правової відповідальності за порушення авторського права; розроблено науково-теоретичні та законодавчі пропозиції для вирішення проблемних питань у сфері правового регулювання цивільно-правової відповідальності за порушення авторського права; обґрунтовано можливість настання цивільно-правової відповідальності за порушення авторського права незалежно від вини; запропоновано закріпити мінімальний розмір відшкодування моральної шкоди для автора; доведено, що цивільно-правова відповідальність за порушення авторського права може виникати у разі загрози порушення авторського права.

Повнота викладу положень дисертації в наукових публікаціях, зарахованих за темою дисертації. Результати дисертації повно викладено у 7 наукових працях, зокрема у 4 наукових статтях у фахових виданнях України, 3 у збірниках тез матеріалів міжнародних наукових і науково-практичних конференціях.

Дискусійні положення та зауваження щодо змісту дисертації.

1. В роботі досить ретельно та детально було проаналізовано проєкт Закону України «Про авторське право і суміжні права» № 5552-1 від 09.06.2021 р. Проте час не стоїть на місці, і, враховуючи те, що новий Закон України «Про авторське право і суміжні права» був прийнятий 01.12.2022 року та набрав чинності 01.01.2023 року, хотілося б почути позицію здобувача стосовно цивільно-правової відповідальності за порушення авторського права відповідно до нових реалій законодавства. Відзначимо, що в частині відповідальності проєкт доволі різниться із фінальною версією закону «Про авторське право і суміжні права».

2. Додаткового пояснення потребує позиція автора про стосовно визначення «недоотриманого планового прибутку» як терміну, що стосувався лише соціалістичних організацій (с.130). В економічній науці існує цілий розділ «Планування прибутковості підприємства», в якому визначаються питання отримання чи недоотримання планового прибутку підприємства. (Про затвердження Методики аналізу фінансово-господарської діяльності підприємств державного сектору економіки. Мінфін України; Наказ, Методика від 14.02.2006 № 170. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0332-06#Text>). Також на Офіційному веб-порталі Верховної Ради України міститься 38 документів, серед яких Бюджетний кодекс України 2010 року, Бюджетний кодекс України 2001 року (втратив чинність), Закони України про Державний бюджет України (1999-2009р.р.) та дві Постанови Верховної Ради України «Про звіт про виконання Закону України «Про Державний бюджет України», в яких піднімаються проблеми «недоотриманого планового прибутку». Тобто питання

«недоотриманого планового прибутку» на сьогоднішній день активно вживаються на мікро- і макрорівнях.

3. Вважаємо, що представлене дисертаційне дослідження значно посилилось би у випадку використання позитивного зарубіжного досліду з питань цивільно-правової відповідальності за порушення авторського права. Маємо надію, що у майбутньому монографічному дослідженні дисертант зробить крок назустріч передовому зарубіжному досвіду з питань цивільно-правової відповідальності за порушення авторського права.

4. Робота містить ряд конструктивних пропозицій стосовно цивільно-правової відповідальності за порушення авторського права, і хоча новий Закон України «Про авторське право і суміжні права» вже набрав чинності, авторові доцільно було б підготувати ряд змін до законодавства, які б посилили правове регулювання сегменту цивільно-правової відповідальності.

Слід зазначити, що викладені зауваження переважно мають дискусійний характер і тому суттєво не впливають на позитивну оцінку дисертаційної роботи. Вони викликані інтересом до цього дослідження, новизною та актуальністю питань, що розкриваються автором.

Загальний висновок. Дисертаційне дослідження Дениса Сергійовича Ромася на тему «Цивільно-правова відповідальність за порушення авторського права», відповідає вимогам, встановленим Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах), затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 23 березня 2016 року № 261 (зі змінами і доповненнями від 03 квітня 2019 року № 283), пунктам 6, 7, 8, 9 Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 року № 44, є завершеною самостійною науково-дослідною роботою, в якій отримано нові науково обґрунтовані результати, що в сукупності вирішують наукове завдання, що має істотне значення для науки цивільного

права, а його автор – Денис Сергійович Ромась заслуговує на присудження йому освітньо-наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 081 Право.

Рецензент

**професор кафедри конституційного,
адміністративного та фінансового права
Хмельницького університету управління
та права імені Леоніда Юзькова,
доктор юридичних наук,
професор**

Олександр БРИГІНЕЦЬ